

Aile ve Sosyal Politikalar Bakan Yardımcısı Doç.Dr.Aşkın ASAN:

“Aile içi şiddetle bir seferberlik içerisinde mücadele etmeliyiz”

Son yıllarda aile içi şiddet
konusuna ciddi eğilmemiz,
bunu bir sorun olarak
görmemiz, bu türden
haberlerin önceki yıllara
oranla daha fazla gündeme
gelmesine neden olmuştur.

Çeşitli toplantılarda karşılaştığımız katılımcılar, son yıllarda şiddet olaylarının artış nedenlerini sorguluyorlar. “Acaba bu haberlere artık daha fazla mı dikkatimizi yöneltiyorum ya da gerçekten bazı sosyal ya da ekonomik nedenlerden dolayı şiddet olaylarında artış mı oldu?” şeklinde bir sorgulama var. Konuşmamın başında, bu konuyla ilgili görüşlerimi aktarmak istiyorum. Medya, evet, son günlerde bu konuyu daha fazla önemsemiş, daha fazla gündeme taşıyor olabilir. Ama dikkat etmemiz gereken başka bir faktör daha var. Son yıllarda aile içi şiddet konusuna ciddi eğilmemiz, bunu bir sorun olarak görmemiz, bu türden haberlerin önceki yıllara oranla daha fazla gündeme gelmesine neden olmuştur. Daha önceleri aile içi şiddetten mağdur olan kadınlar karakola, polise ya da farklı yerlere başvurdukları zaman olayı kayıt altına almada farklı bir süreç

Sayın Valim, değerli katılımcılar, “Aile İçi Şiddet Vakalarının Önlenmesinde ve İncelenmesinde Disiplinlerarası Yaklaşımlar” konulu bu çalıştayda siz değerli katılımcılarla birlikte olmaktan büyük bir memnuniyet duymaktayım. Aile içi şiddetle mücadele alanında önemli katkılar sağlayacağını düşündüğüm bu çalıştayın düzenlenmesinde, başta Avrupa Konseyi, İnsan Hakları ve Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü ile Türk İdareciler Derneği olmak üzere emeği geçen

herkese teşekkür ediyorum ve hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli katılımcılar, benden önce konuşan değerli konuşmacılara, Sayın Saffet Arıkan Bedük’e konuşmalarından ötürü teşekkür ediyorum. Yine, Avrupa Konseyi Temsilcisi Sayın Willemien Los’a da güzel konuşmaları için teşekkür ediyorum.

Son günlerde, özellikle yazılı ve görsel basında şiddet haberlerinin arttığını hepimiz müşahade etmekteyiz.

**Aile içi şiddet vakaları
tüm dünyada görülmekte.
Türkiye’de de var. Bu insanlık
suçuyla mutlaka ve mutlaka
bir seferberlik içerisinde
savaşmalıyız, mücadele
etmeliyiz.**

izleniyordu. “Darp” başlığı altında bu olaylar kaydediliyor ve inceleniyordu. 2007 yılı itibariyle aile içi şiddet vakalarını kayıt altına alacak bir form geliştirildi ve aile içi şiddet vakaları tamamıyla bu form yoluyla istatistiklere geçirilmeye başlandı. Yani bu olaylar önemsendi, çok önemli bir sorun olduğu kabul edildi, mücadele için seferber olundu ve istatistiklere “Aile içi şiddet” şeklinde geçirilmeye başlandı. Polis merkezlerinde oluşturulan POLNET üzerinden veriler toplanmaya başlandı. “Şiddet yüzde 1.400 arttı” şeklindeki yargı doğru değildir. İstatistikleri iyi okumak lazım.

Yine istatistiklerin yorumlanması için şunu söyleyebilirim: Mesela, deniyor ki “en fazla şiddete çalışmayan kadınlar maruz kalıyor”. Daha sonra başka birisi hemen ekliyor “Ama efendim, çalışan kadınlar da, hatta polis kadınlar dahi dayak yiyorlar.” Burada şiddete maruz kalmada ekonomik bağımsızlığa sahip kadınlarla diğerlerinin bir farkının olmadığı ileri sürülüyor. Bu yargı da yanlış, değerli arkadaşlar. İstatistikleri okurken ve bunları değerlendirirken çok dikkatli olmamız gerekiyor. Çünkü eğitilmiş kadın polise şikâyet edebiliyor, hakkını aramada daha bir özen gösteriyor ve böylece istatistiklere geçiyor. Oysa eğitilmiş olmayan kadın şiddete maruz kalınca polise gitmiyor bile ve durumu da istatistiklere yansıtmıyor. Yani sayıları, rakamları, artışları değerlendirirken her zaman dikkatli olmalıyız.

Evet, aile içi şiddet insanlık suçudur ve sadece Türkiye’nin sorunu değil

diğer ülkelerin de sorunudur. Mesela, Hindistan’dan size bazı örnekler vermek isterim. Orada dowry adı verilen bir gelenek var. Dowry çeyiz demek. Bizim ülkemizde çeyizi kız tarafı hazırlar ama altını erkek tarafı takar ama Hindistan’da tamamıyla kız tarafından çeyiz ve altın hazırlanır ve sırf bu yüzden öldürülen binlerce kadın var. Çünkü bazı erkekler çeyizi ve altınları aldıktan sonra kadını öldürüyor, daha sonra başka bir kadınla evleniyor. Ya da itaatsiz olarak nitelediği kadının yüzüne kezzap atıyor, bir dizi üzücü vakalar yaşanıyor. Aile içi şiddet vakaları tüm dünyada görülmekte. Türkiye’de de var. Bu insanlık suçuyla mutlaka ve mutlaka bir seferberlik içerisinde savaşmalıyız, mücadele etmeliyiz. Bu amaç için bizler buradayız. Bu alanda birlikte çalışmak çok ama çok önemli. Farklı kurumlar arasında iş birliği olmazsa maalesef sorunu çözmede çok büyük sıkıntılarla karşılaşırız.

Bir taraftan yasal düzenlemeler yapıyoruz ama diğer taraftan sayın konuşmacıların da belirttiği gibi, uygulamadaki eksiklikleri gidermeliyiz. Sadece yasal düzenlemelerle mücadele bir anlam taşımaz. Uygulamada da ortaya çıkan sorunları hemen tespit edip gidermek en önemli mücadele yollarından bir tanesidir.

Zihinsel dönüşüm sağlayıcı politikalar geliştirmek çok çok önemli. Bakın, bizim kültürümüze nereden, ne zaman sızdığını bilmiyorum ama “Kızını dövmeyen dizini döver” diye bir atasözümüz var. Bir çoklarımızın bilinçaltına yerleşmiş ve tüm hayatımızı olumsuz etkiliyor olabilir. Bu türden yanlışları her yerden silmemiz ve kafamızdan tamamıyla temizlememiz gerekiyor.

Bu yanlış kavramları ve tutumları ortadan kaldırıcı eğitim programlarının da düzenlenmesi çok önemlidir ve biz artık tüm enerjimizi buraya yoğunlaştırmalıyız. Ben, hemen hem üç haftadır görevdeyim ve ilk

günden itibaren şimdiye dek yapılan çalışmaların taramasını ve analizini yaptım. Eğitim programlarının etkililiği üzerinde de çok derin çalışmalar yaptım ve şu anda ulaştığım fikir şu değerli arkadaşlar: Hepimiz her şeyi çok iyi biliyoruz. Yöneticiler, idareciler, polisler, öğretmenler, sağlıkçılar hepimiz çok iyi eğitildik. Eğitimcilerin eğitimi de büyük oranda tamamlanmış durumda. Bir sürü raporlar yayınlandı, bir sürü kitaplar, bir sürü çalışmalar yapıldı. Artık eğitimlerde asıl hedef kitleye odaklanmalıyız. Halkın eğitilmesi gerekiyor. Artık halka gidip onlara şiddetin aileyi yaralayıcı, insanların onurunu kırıcı, çok kötü bir şey olduğunu mutlaka söylememiz lazım. Davranış değiştirme konusunda düz anlatım yerine daha etkili öğrenme yöntemleri kullanmalıyız. Bu da eğitimcilerin geliştirmiş olduğu çok kaliteli eğitim materyalleriyle gerçekleştirilebilir. Kollarımızı sıvadık. Amaç aile içi şiddeti engellemeye yönelik eğitim faaliyetlerini yoğunlaştırmak. Tabii, burada en önemli noktalardan biri de kadınların yanı sıra erkeklerin de eğitilmesi gerekliliğidir. Kadınları belediyelerin faaliyetleri yoluyla, okul aile birliği kapsamında yapılan etkinliklerle, Sağlık Bakanlığının yaptığı etkinliklerle büyük oranda bilinçlendirdik ve belli bir mesafe aldık. Erkeklerin eğitimi konusunda bu başarıyı sağlayamadık. En büyük sorun da burada, yani biz artık kahvelere girmemiz gerekiyor. Diyanet mensuplarıyla üç gün önce bir toplantı yaptık. Camiye gelen ya da Kur’an kursuna gelen kişiye aile içi şiddetin bir insanlık suçu olduğunu ve en büyük günahlardan biri olduğunu nasıl aktaracağız? Hangi mesajları kullanacağız? Bir kez söylemekle olsaydı hiç kimse sigara içmezdi değerli arkadaşlar. Sigara kutuları dâhil her yerde “Sigara sağlığa zararlıdır” yazılı ama bu mesaj maalesef etkili olmadı. Demek ki farklı yöntemler kullanmak gerekiyor. Biz şimdi tüm enerjimizi bu etkili yöntemlerle kişilerin

davranışlarını nasıl değiştirebiliriz çalışmasını yapıyoruz ve eminim çok kısa zamanda mesafe kaydedeceğiz. Çünkü insanlarımız da bazı şeylerden haberdar olmayabilir. Bir insanı dövmenin, ona şiddet uygulamanın onda bırakacağı psikolojik zararın derecesini bilmeyebilir ve yaptığı şeyin doğru olduğunu zannedebilir. Yine kültürümüzden bir örnek verirsek: Çocuğu okula götürürken demiyor muyduk “Eti senin kemiği benim” diye. Eti senin kemiği benim yani ne istersen yap. Ya da “Öğretmenin dövdüğü yerde gül biter.” Biz bunları hep duyarak büyüdük şimdiye kadar. Bu söylemlerin çok yanlış olduğunu mutlaka öğretmemiz gerekiyor.

Şiddetle mücadele etmede kanunlarda da birçok düzenleme yaptık. Sizler de basın yoluyla ya da size ulaşan kanun taslağı yoluyla yaptığımız çalışmalardan haberdarsınızdır. 4320 sayılı Kanunun da uygulamaya girmesiyle aile içi şiddetle mücadelede başarı kaydettik. Pratikte bazı sıkıntılarla karşılaştık. Kanun’daki boşlukları doldurmak amacıyla kapsamlı bir çalışma başlattık. Bu kapsamda, şiddete uğrayan ve şiddete uğrama tehlikesi bulunan nişanlılar dahil daha önce bir çatı altında yaşayan, hatta yakın ilişki içinde yaşayanların, nişanlılık veya evlilik birliği ya da beraberliği herhangi bir sebeple sona ermiş olan bireylerin hepsini Kanun kapsamına aldık.

Yine, “Koruyucu Tedbirler” başlığı altında şiddet uygulayan veya şiddet uygulama ihtimali bulunan birey

ve korunan birey hakkında tedbirler ayrı ayrı düzenlendi.

Yine, medyadan izlediğiniz gibi, şiddet uygulayan veya şiddet uygulama ihtimali olan bireylerle ilgili bir sağlık kuruluşuna başvurulduğunda alınacak tedbirler genişletildi. Eğer alkol bağımlıysa, biliyorsunuz bu da bir tetikleyicidir, hemen bu durumla ilgili tedbirler alınacak, tedavisi, muayenesi yapılacaktır.

Bununla beraber, yine davranış değiştirici eğitim programlarıyla beraber öfke kontrolü, stresle başa çıkma gibi yöntemlerle beraber daha etkili adımlar atmaya çalışıyoruz.

Tabii, bu yöntemlerin bir tanesi çare olmayabilir ama birçok yöntem kullandığımızda, bir yöntemle 5 kadını, diğer yöntemle 10 kadını, diğer yöntemle 50 kadını kurtarabiliriz.

Şunu da belirtmek isterim: Ben Finlandiya’da bir sığınmaevi ziyaret etmiştim. Sığınmaevinde 58 kadın, 8 de erkek vardı. Yani erkekler de şiddete uğrar. Ama belki utanıp, şikayet etmiyorlardır. Şiddeti uygulayan sadece erkek de değildir değerli katılımcılar. Kadınlar da şiddetin faili ya da tanığı, azmettiricisi olabilirler. “Şiddetle mücadele” dediğimizde kadın erkek diye ayırmadan önleyici tedbirleri geliştirmeliyiz.

Yine, tasarıyla korunan birey hakkında geniş kapsamlı tedbirler düzenledik. Mesela, barınma yeri sağlanması, geçici maddi yardımın yapılması, can güvenliği tehlikesi olması halinde ikametgahı, iş yeri, iş alanının değiştirilmesi, fiziki koruma altına alınması, kimlikle ilgili diğer bilgi ve belgelerin değiştirilmesi, düzenlenmesi, tüm bunlar örnek olarak size verebileceklerimden.

Kanun uygulamalarında en büyük sıkıntılarımızdan biri, resmî çalışma saatleri dışında oluşan olayları yönetmektir. Şimdi cumhuriyet savcısı tarafından da koruyucu tedbir kararı verilebilmesine olanak sağlayıcı

Artık eğitimlerde asıl hedef kitleye odaklanmalıyız. Halkın eğitilmesi gerekiyor. Artık halka gidip onlara şiddetin aileyi yaralayıcı, insanların onurunu kırıcı, çok kötü bir şey olduğunu mutlaka söylememiz lazım.

bir hükmü tasarıya koyduk. Yasa kısa bir zaman içerisinde Meclise sunulacaktır. Bu tasarının hazırlanması sırasında hemen hemen herkese ulaşmış, herkesten bilgi, görüş ve öneri aldık ve görüşlerin hepsini değerlendirmeye çalıştık.

Tasarı iki gün öncesinde web sitemizde yayınlandı ve hâlâ görüşe açık. Fikri olan, önerisi olan bize ulaşabilir. 51 farklı sivil toplum kuruluşundan öneriler geldi ve bu öneriler dikkate alındı. 1980’li yıllardan, hatta onun öncesinden başlayan mücadele son yıllarda ivme kazandı. Bu yolda başarılı ve iyi sonuçlara ulaşabileceğimize inanıyorum.

Yine, 2006 yılında Başbakanlık Genelgesiyle yasal alanda yaşanan değişimin uygulamaya da yansıtılması konusunda Hükümetimiz gerçekten çok büyük bir kararlılık göstermiştir, bu da çok önemlidir.

Değerli Katılımcılar, burada gerçekten iyi niyetli bir birliktelik, iyi niyetli bir koordinasyon ve bu sorunu kökünden halletmeye yönelik de bir iş birliği var kurumlar arasında. İşte bugün bunun için biz buradayız. Eminim ki bu toplantıdan da çıkacak sonuçlar bizlerin yapacağı, yapmayı tasarladığı ve yaptığı çalışmalara bir ışık tutacaktır.

Ben hepinize şimdiden çok çok teşekkür ediyorum ve hepinize en iyi dileklerimi ve saygılarımı sunuyorum.

Sadece yasal düzenlemelerle mücadele bir anlam taşımaz. Uygulamada da ortaya çıkan sorunları hemen tespit edip gidermek en önemli mücadele yollarından bir tanesidir.